

ზოგადი ენათმეცნიერება

1. ენა და მეცნიერება ენის შესახებ.
2. ენობრივი სინქრონია და დიაქრონია. ენობრივი პარადიგმები.
3. ენა როგორც ნიშანთა სისტემა, როგორც ქვესისტემების ერთობლიობა.
4. ენობრივი ნიშნის შესწავლის სამი ასპექტი, მისი ნაირსახეობა.
5. ენათმეცნიერების ახალი დარგები: ტექსტის ლინგვისტიკა.
6. ენათმეცნიერების ახალი დარგები: სოციოლინგვისტიკა.
7. ენათმეცნიერების ახალი დარგები: პსიქოლინგვისტიკა.
8. ენათმეცნიერების ახალი დარგები: ლინგვოკულტუროლოგია.
9. ენათმეცნიერება და გამოყენებითი დარგები.
10. ენობრივი კავშირები და ენათა ოჯახები.

დოქტორანტურის საკითხები

ლექსიკური სემანტიკა

1. სემანტიკის საგანი. მნიშვნელობათა ლოგიკური კლასიფიკაცია. კოგნიტური და პრაგმატიკული მნიშვნელობები.
2. მნიშვნელობათა ლინგვისტური ტიპოლოგია. სემა და სემანტემა. ენა და რეალური სამყარო. ლექსემის ცნება. ლექსიკა როგორც სისტემა. სემანტიკური ველები.
3. სახელდება. პოლისემია. ლექსიკური მნიშვნელობის გარდაქმნის ფორმები. ლექსიკური ომონიმია.
4. პარადიგმატული ურთიერთობანი ლექსიკურ ერთეულებს შორის. სინონიმია და ანტონიმია. ჩართვა და მსგავსება. ოპოზიცია და გამონაკლისი. სინონიმური რიგები.
5. ფრაზეოლოგია. იდიომები. ლექსიკის სტილისტური დიფერენცია. ექსპრესიული ლექსიკა.
6. აქტიური და პასიური ლექსიკა. ლექსიკის ქრონოლოგიური ფენა. ლექსიკურ ერთეულთა სესხება და კალკირება. ტერმინოლოგია. თარგმანის პრობლემები.
7. მნიშვნელობის შვიდი ტიპი. კონცეპტუალური მნიშვნელობა. კონოტაციური მნიშვნელობა. სოციალური მნიშვნელობა. კოლოკაციური მნიშვნელობა. ასოციაციური მნიშვნელობა. თემატური მნიშვნელობა. განზრახვითი მნიშვნელობა.

8. ლექსიკური ინოვაციები. შემოქმედებითი და არაშემოქმედებითი ტენდენციები ენაში- ჟარგონიზაცია.
9. სემანტიკა და საზოგადოება. ენის ხუთი ფუნქცია.
10. სემანტიკა როგორც მეცნიერება. კონტექსტუალიზმი- სხვადასხვა შეხედულებები. რას ნიშნავს 'კონტექსტი'. მენტალიზმი და ინტუიცია.

ლიტერატურა

1. თ გამყრელიძე. შადური. თეორიული ენათმეცნიერების კურსი. თბილისის უნივერსიტეტის გამომცემლობა. 2003
- 2 Geoffrey Leech. Semantics. Penguin Books. 2004
3. S. Lobner. Understanding Semantics. Oxford University Press. 2002
4. Teun A. Van Dijk. Text and Context. Exploration in the Semantics and Pragmatics of Discourse. Longman. 1989
5. Alan Cruse. Meaning in Language. An introduction to Semantics and Pragmatics. Oxford University Press.2000

დისკურსის ანალიზი

1. დისკურსის რაობა, სახეები და მათი თავისებურებები.
2. ლინგვისტური ფორმები და ენის ფუნქციები. ფუნქციები.
3. სამეტყველო და წერილობითი ენა. დისკურსის რეპრეზენტაცია, ტექსტები; ზეპირი და წერიტი მეტყველების ურთიერთობა. წინადადება. რეგულირება და პროცესი.
4. კონტექსტის როლი ინტერპრეტაციაში. პრაგმატიკა და დისკურსი კონტექსტში. რეფერენცია. პრესუპოზიციაცია. იმპლიკაცია. დასკვნა (ინფერენცია).
5. კონტექსტის თავისებურებები. გავრცობილი კონტექსტი. ადგილობრივი ინტერპრეტაცია და ანალოგია.
6. საკითხი და დისკურსის კონტექსტის რეპრეზენტაცია. დისკურსის ფრაგმენტები და "საკითხის" ცნება. წინადადების საკითხი. დისკურსის საკითხი.
7. პრესუპოზიციური ფონდი. რელევანტურობა და საკითხზე საუბარი.
8. დისკურსის სტრუქტურა. მარკერები. პარაგრაფები და ეპიზოდები.

9. დაგეგმვა და დისკურსის სტრუქტურის რეპრეზენტაცია. პრობლემის ხაზგასმა. თემა როგორც მთავარი არსი. სათაურები და თემატიზაცია. თემატური სტრუქტურა.
10. რეკლამის დისკურსი. პოლიტიკური დისკურსი.

ლიტერატურა

1. Gillian Brown. George Yule. Discourse Analysis. Cambridge University Press. 2006.
2. Nicola Woods. Describing Discourse. A practical Guide to discourse Analysis. HODDER ARNOLDS. 2006
3. Barbara Johnstone. Discourse Analysis. Blackwell Publishing. 2008
4. Teun A. Van Dijk. Text and Context. Exploration in the Semantics and Pragmatics of Discourse. Longman. 1989
5. Raphael Salkie. Text and Discourse Analysis. London and New York. 1997
6. Deborah Tannen. Talking Voices. Repetition, dialogue, and imagery in conversational discourse. Cambridge University Press. 1989

ენა და კულტურა, ლინგვოკულტუროლოგია

1. ენა, კულტურა, ადამიანი, ეთნოსი. ახალი ანთროპოცენტრისტული პარადიგმა და ლინგვოკულტუროლოგიის ადგილი მასში. კულტუროლოგიის ამოცანები.
2. კულტურა და ადამიანი. კულტურა და ცივილიზაცია. ლინგვოკულტუროლოგიის თეორიული საფუძვლები და განვითარების საფეხურები.
3. ლინგვოკულტუროლოგიის კვლევის მეთოდები. ლინგვოკულტუროლოგიის საგანი.
4. ლინგვოკულტუროლოგიის ბაზისური ცნებები.
5. ენა და კულტურა. ენის და კულტურის უთიერთკავშირი. სამყაროს ენობრივი სურათი და ემპირიული შემეცნება.
6. სამყაროს ენობრივი ხატი კულტურათაშორის ურთიერთობებში. ენობრივი არსის ლინგვოკულტურული ანალიზი. კულტურის დომინანტური გაგება— ადამიანის სასიცოცხლო სივრცის არტეფაქტული ზონა.

7. ფრაზეოლოგიზმების ლინგვოკულტურული ასპექტი; მეტაფორა, როგორც კულტურის წარმოდგენის ერთ-ერთი ფორმა. სიმბოლო – კულტურის სტერეოტიპიზაცია. არქეტიპი, სტერეოტიპი – კულტურული სივრცის ფენომენი

8. ადამიანის ყოფა კულტურასა და ცხოვრებაში. ნაციონალური აზროვნების მატარებელი ადამიანი და ენა. ქალი და კაცი საზოგადოებაში, კულტურასა და ენაში.

9. ინგლისური საზოგადოების ენობრივ-კულტურული კოდი. კულტურა, ენა და საზოგადოება. ადამიანის სახე მითში, ფოლკლორში, ფრაზეოლოგიზმში. უნივერსალური კონცეფციები.

10 კულტურის დომინანტური გაგება. გაგებისა და ცოდნის ორი დონე. თეორია როგორც სიმბოლური სინამდვილე. ანამნეზი. მაიევეტიკა.

ლიტერატურა

1. გ. ლეზანიძე, სიღრმეთა დიალოგი და „ტრაგიკული ტრიადა“. „ენა და კულტურა“, თბილისი 2006
2. ს. ომიანძე. ქართული დისკურსის ლინგვოკულტურული პარადიგმა. არნ. ჩიქობავას ენათმეცნიერების ინსტიტუტი, თბილისი, 2009
3. В.А. Маслова. Лингвокультурология. М. „Академия“, 2001
4. Anna Wierzbicka. English Meaning and Culture. Oxford University Press. 2006

ტექსტის ლინგვისტიკა

1. ტექსტის ლინგვისტიკა – ენათმეცნიერების ერთ ერთი უახლესი დარგი; მისი ჩამოყალიბების განმსაზღვრელი ფაქტორები. ტექსტის ლინგვისტიკის საგანი და მისი ევოლუცია .
2. ტექსტის განსაზღვრა. “ტექსტის” გაგების კონცეფციათა სხვადასხვაობა. ტექსტთა ტიპოლოგიური კლასიფიკაცია. ფუნქციონალური სტილები. ტექსტის სტრუქტურული ტიპები .
3. ტექსტის კატეგორიები. ტექსტის უზოგადესი კატეგორიების გამოყოფა მისი რელევანტურობისადმი ნაირგვარი მიდგომის საფუძველზე ფაქტუალური, კონცეპტუალური და ქვეტექსტობრივი კატეგორიები.

4. მხატვრული ტექსტის პროცესუალურ – დინამიკური ასპექტი. ტექსტის დინამიკა და ტექსტის პროცესუალობა. რეპრეზენტული და ასოციაციური პროცესუალობა. მხატვრული ხატის პროცესუალური ხასიათი.
5. ტექსტის უზოგადესი კატეგორიების (კოჰეზია, კონტინუუმი, რეტროსპექცია – პროსპექცია, დროულ – სივრცობრივი მიმართულებებ) მიმართება პროცესუალობასთან. მხატვრული ტექსტის კატეგორიების დადგენის სირთულე.
6. დროულ – სივრცობრივ მიმართებათა (ქრონოტოპის) ანალიზი ხელოვნებასა და ლიტერატურასი. ლიტერატურულ ჟანრთა დახასიათება დროული კორდინატების მიხედვით. მხატვრული ქრონოტოპი – მხატვრულ ტექსტში ტრანსპონირებული ლოკაცია.
7. მხატვრული ქრონოტოპის კონტინუალური სტრუქტურა. ხატვრული დრო – მისი მეტრიკული და ტოპოლოგიური თავისებურებანი; მხატვრული სუბიექტი – მისი ტოპოლოგიური თავისებურებანი.
8. თხრობითი დინამიკა, პროეცირებული “ლინგვისტურ აბსტარაქციათა სისტემაში. თხრობითი (რეპრეზენტული) კონტინუუმის დისკრეტული ელემენტები (ეპიზოდი. კადრი. კადრის დეტალი
9. ლოკაციის თემა და პროცესუალობის კატეგორიალური სტატუსი. ლოკაციურ კონტინუუმთა კლასიფიკაცია (სიუჟეტურ ხაზზე ლოკაციური მრუდის მოძრაობის და ლოკაციის რომელიმე კოორდინატზე ორიენტულობის მიხედვით)
10. ნომინაციის ცნება და პროცესუალობის კატეგორიალური სტატუსი. ნომინაციურ კონტინუუმთა კლასიფიკაცია: (ა) კადრის დასაწყისის სიგნალის ნომინაციული რაგვარობის მიხედვით და (ბ) კადრის დასაწყისის ნომინაციური სიგნალის და მიკროთემის ნომინაციური ბირთვის ურთიერთმიმართების მიხედვით.

ლიტერატურა

1. რ . ენუქიძე. „ლინგვისტური პრაგმატიკა და მხატვრული ტექსტის პროცესუალობა“ თბილისი, თსუ, 1995.
2. Nino Kirvalidze A University Course in Text Linguistics Tbilisi 2008
3. რ. ენუქიძე. სალექციო კურსი. თბილისი. 2000

4. ნინო დვალიძე. „ტექსტის ლინგვისტიკასთან დაკავშირებული პრობლემატიკა. ბსუ, 2009

პრაგმალინგვისტიკა

1. Definitions and background– პრაგმატიკის საგნის განსაზღვრება და მისი წინაპირობები.
2. Deixis and distance – ადგილის ,დროის დეიქსისები და მანძილი
3. Reference and inference – რეფერენცია და ინფერენცია
4. Speech acts and events - სამეტყველო აქტები და მოვლენები.
5. Presupposition and entailment– პრესუპოზიცია ,მისი სახეები
6. Cooperation and Implicature-კოოპერაცია და იმპლიკაციის ტიპები.
7. Politeness and interaction–ზრდილობიანობა და ინტერაქცია.
8. Conversation and preference structure – კონვერსაცია და პრეფერენსული სტრუქტურა .
9. Discourse and culture- დისკურსი და კულტურა
10. პრაგმატიკის საგნის განსაზღვრება და მისი ჩამოყალიბების ეტაპები. დროისა და მანძილის დეიქსები. დროის სივრცისა და მანძილის დეიქსისები.

ლიტერატურა

G. Yule – Pragmatics 2000

1. St. Levinson – Pragmatics 1995
3. Lyons – Linguistic pragmatics 2002

თარგმანმცოდნეობა

საგამოცდო კითხვარი დოქტორანტურისთვის

1. თარგმანი როგორც კულტურათშორისი კომუნიკაცია.
2. თარგმანი როგორც ბილინგვიზმის განსაკუთრებული სახეობა.
3. თარგმანმცოდნეობის განვითარების ძირითადი ეტაპები.
4. თარგმანის ინტერდისციპლინარული არსი.

5. ქართული თარგმანმცოდნეობა.
6. თარგმანის პრაგმატული ასპექტები.
7. თარგმანის ეთნო-კულტურული ასპექტები.
8. მთარგმნელობითი პროცესის ძირითადი ეტაპები.
9. თარგმანის სახეობები: უნივერსალური და სპეციფიკური.
10. თარგმანის ერთეულის პრობლემა თანამედროვე ლინგვისტიკაში.
11. თარგმანის ადეკვატურობა და ეკვივალენტობა.
12. მანქანური თარგმანი - პრობლემები და განვითარების პერსპექტივები.
13. მხატვრული თარგმანი - მეცნიერება თუ ხელოვნება.
14. ტექსტი და თარგმანი.
15. იმპლიციტი და ექსპლიციტი თარგმანში.
16. ხატოვანი საშუალებების თარგმნის პრობლემები.
17. მთარგმნელის პროფესიული კომპეტენცია.
18. თარგმანის წარმატებები და მისი მარცხის მიზეზები.
19. მთარგმნელობითი ტრანსფორმაციების ნაირსახეობები.
20. თარგმანი თანამედროვე საქართველოში და მისი განვითარების პერსპექტივები.

ლიტერატურა

1. ნ.საყვარელიძე. თარგმანის თეორიის საკითხები. თბილისი. 2001.
2. დ.სელესკოვიჩი, მ.ლედერერი. თარგმანის ხელოვნება და სწავლების მეთოდები. თბილისი. 2008.
3. დ. ფანჯიქიძე. თარგმანის ახალი თეორიები და სტილის ეკვივალენტობის პრობლემა. თბილისი. 1995.
4. გ.გაჩეილაძე მხატვრული თარგმანის თეორიის შესავალი. თბილისი 1966.
5. გ.წიბახაშვილი . თარგმანის თეორიისა და პრაქტიკის საკითხები. თბილისი. 2000.
6. Гарбовский Н.К. Теория перевода. Москва. 2010.
7. **АЛЕКСЕЕВА И.С. ПРОФЕССИОНАЛЬНЫЙ ТРЕНИНГ ПЕРЕВОДЧИКА. МОСКВА. 2005.**
8. Комиссаров В.Н. Теория перевода. Москва. 2006.
9. **ЛАТЫШЕВ Л.К. ТЕХНОЛОГИЯ ПЕРЕВОДА. МОСКВА. 2001.**
10. R.Bell. Translation and Translating. London. 1991.
11. D.Robinson. Becoming a Translator. London. 1997.

რუსული ფილოლოგია

საგამოცდო კითხვარი დოქტორანტურისთვის

1. რუსული ლინგვისტიკა თანამედროვე ანთროპოცენტრულ პარადიგმაში.
2. თანამედროვე რუსული მხატვრული დისკურსი.
3. თანამედროვე რუსული საზოგადოებრივ-პოლიტიკური დისკურსი.
4. თანამედროვე რუსული სამეცნიერო დისკურსი.

5. თანამედროვე რუსული დიდაქტური დისკურსი.
6. თანამედროვე რუსული ტექნიკური დისკურსის პრობლემები.
7. თანამედროვე რუსული ლექსიკის აქტუალური პრობლემები.
8. თანამედროვე რუსული გრამატიკის აქტუალური პრობლემები.
9. თანამედროვე რუსული სტილისტიკის აქტუალური პრობლემები.
10. თანამედროვე რუსული სიტყვათაწარმოების აქტუალური პრობლემები.
11. თანამედროვე რუსული სახელთა სისტემის აქტუალური პრობლემები.
12. თანამედროვე რუსული ზმნის აქტუალური პრობლემები.
13. თანამედროვე რუსული სინტაქსის აქტუალური პრობლემები.
14. თანამედროვე რუსული ფრაზეოლოგიის აქტუალური პრობლემები.
15. რუსული ლინგვისტიკა სემიოტიკურ ჭრილში.
16. რუსული ლინგვისტიკა ლინგვოკულტუროლოგიურ ჭრილში.
17. რუსული ლინგვისტიკა ტექსტლინგვისტურ ჭრილში.
18. რუსული ლინგვისტიკა სოციოლინგვისტურ ჭრილში.
19. რუსული ლინგვისტიკა პსიქოლინგვისტურ ჭრილში.
20. რუსული ლინგვისტიკა თანამედროვე სლავურ სამყაროში.

ლიტერატურა

1. Белашапкина В.А. Современный русский язык. М., 1987.
2. Валгина Н.С. Активные процессы в современном русском языке. М., 2001.
3. Касаткин Л.Л. Русский язык. М., 2001.
4. Маслова В.А. Лингвокультурология. М., 2001.
5. Мечковская Н.Б. Социальная лингвистика. М., 2000.
6. Сорокин Ю.А. Психолингвистические аспекты изучения текста. М., 1985.
7. Карасик В.И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс. М., 2002.
8. Макаров М.Л. Основы теории дискурса. М., 2003.

საკითხები დოქტორანტურისათვის (გერმანისტიკა)

ლექსიკური სემანტიკა

პროფ. ნ. სტამბოლიშვილი

1. სემანტიკის საგანი. მნიშვნელობათა ლოგიკური კლასიფიკაცია. ფრეგეს სამკუთხედი

2. სახელდება.-პოლისემია. ლექსიკური მნიშვნელობის გარდაქმნის ფორმები.

3. ლექსიკური ომონიმია. ნაწილობრივი ომონიმები ანუ ჰომოფორმები. ლექსიკურ-გრამატიკული ომონიმები. პოლისემიისა და ომონიმიის გამიჯვნის საკითხი..

4. ლექსიკური სინონიმები. იდეოგრაფიული (სემანტიკური) და სტილური (სტილისტური) სინონიმები.. სრული (აბსოლუტური) სინონიმები ანუ ლექსიკური დუბლეტები.

5. ფრაზეოლოგია. ფრაზეოლოგიზმების კლასიფიკაცია . ოდიომა. ფრაზეოლოგიური შესიტყვებები. სამეტყველო შტამპები.

6. ლექსიკის სტილისტური დიფერენციაცია. ექსპრესიული ლექსიკა. კანცელარიზმები. ვულგარიზმები. მდაბიური მეტყველება. დიალექტიზმები, კუთხური სიტყვები, პროვინციალიზმები.. ჟარგონიზმები

ლიტერატურა

გამყრელიძე, თ. კიკნაძე, ი. შადური, ნ. შენგელია. თეორიული ენათმეცნიერების კურსი. თბილისი. 2003 წელი.-

. Schippan, Thea. Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache. Max Niemeyer Verlag. Tübingen. 1992.

. .Römer Christine/Matzke Brigitte(2003):Lexikologie des Deutschen .Gunter Narr Verlag Tübingen

კომუნიკაციური ლინგვისტიკა

7. გამონათქვამი როგორც კომუნიკაციური ქმედება. ილოკუციური ძალა და ზმნის პერფორმატული გამოყენება; ინტენცია და მისი დამაზუსტებელი ზმნები; პრაგმატული უნივერსალები;

8. ლინგვისტური პრაგმატიკა და პრაგმატულ კატეგორიათა კლასიფიკაციის პრობლემა.. მეტყველი სუბიექტი (ადრესანტი) და მასთან დაკავშირებულ პრაგმატულ კატეგორიათა ქვესისტემა კომუნიკაციურ ლინგვისტიკაში. ლოკაცია როგორც ამ ქვესისტემის სტრუქტურული ცენტრი.

9. მსმენელი სუბიექტი (ადრესატი) და მასთან დაკავშირებული პრაგმატულ კატეგორიათა ქვესისტემა.

ლიტერატურა .

ლებანიძე. გურამ. კომუნიკაციური ლინგვისტიკა. თბილისი."ენა და კულტურა". 2004 წ.

Beste, Gisela, Bremerich-Vos, Albert , Kämper-van den Boogaart, Michael. Wissenspeicher Deutsch .გვ.70–81. Berlin. Cornelsen Verlag, Volk und Wissen,2006.

ტექსტის ლინგვისტიკა.

10. ტექსტი როგორც ლინგვისტური კვლევის საგანი კომუნიკაციური ლინგვისტიკის ჭრილში;

11. კომუნიკაციის ზეპირი და წერილობითი ფორმები; .ტექსტის ფართო და ვიწრო გაგება;

12. ტექსტის დეფინიცია. ენისა და ტექსტის თანაშეწონილობა.ალიენაცია–ტექსტის არსებობის წესი.

13. თემა და რემა. ფატიკური კომუნიკაცია. პარალინგვისტიკა.

14.. კოჰერენტულობა როგორც ტექსტის ცენტრალური კატეგორია.

15. ანაფორიკა, კატაფორიკა და განმეორებითი ნომინაცია ტექსტის სინტაქტიკურ სტრუქტურაში. ტექსტი როგორც სემიოტიკური ფენომენი.

16. კონტექსტის მნიშვნელობა ტექსტისთვის. სიტუაციური კონტექსტი. გამონათქვამის პრესუპოზიციული ასპექტი. ლექსიკური პრესუპოზიცია.

17. პრაგმატული პრესუპოზიციები. *ეგ ზოფორული* (ე.ი.გარეთ მიმართული)რეფერენცია და *ენდოფორული* (ე.ი.ტექსტის შიგნით მიმართული) რეფერენცია.

18. ტექსტის გადაბმის ერთ–ერთი საშუალება–სუბსტიტუცია.რეფერენცია, სუბსტიტუცია და *ელიფსისი*.

ლიტერატურა

გამყრელიძე, თ., კიკნაძე ზ., შადური ი., მენგალაია ნ. თეორიული ენათმეცნიერების კურსი, თბილისის უნივერსიტეტის გამომცემლობა, თბილისი, 2003

.ფურცელაძე ვ. ტექსტი როგორც ენობრივი მოღვაწეობის წერილობითი გაცხადება. გამომცემლობა „სამშობლო“, თბილისი, პირველი ნაწილი, მეორე ნაწილი 1998.

დისკურსის ანალიზი

19. დისკურსის ცნების დეფინიცია. გამოყენებითი დისკურსი და თეორიული დისკურსი.
20. დისკურს -ანალიტიკური კონცეპტების გააზრება

ლიტერატურა

Prof. Dr. Christina Gansel Institut für Deutsche Philologie:

http://www.phil.uni-greifswald.de/fileadmin/mediapool/general_studies/Folien4neu.pdf

Jürgen Spitzmüller

Vorlesungsreihe »Methoden der Linguistik«

სოციოლინგვისტიკა

- 21 ენის .სოციალური დიალექტები. სოციალური დიალექტოლოგია; ტერმინები: დიალექტი, ენის ვარიანტი, ენის სტილი;
22. სოციოლინგვისტიკის საგანი; ცნებების დეფინიცია: Soziolekt, Dialekt, landschaftliche Schriftsprache 23. .ორენოვნება და დიგლოსია.
24. ენა და კულტურა.
- 25.ლინგვისტური დეტერმინიზმი და რელატივიზმი.

ლიტერატურა

- 1 გამყრელიძე თ., კიკნაძე ზ., შადური ი., შენგელია ნ. თეორიული ენათმეცნიერების კურსი. თბილისი,.2003 წელი.
2. Dittmar , Norbert: Soziolinguistik. Studienbibliografen Sprachwissenschaft. Heidelberg Julius Groos Verlag. 1996.
3. Dittmar, Norbert: Grundlagen der Soziolinguistik-Ein Arbeitsbuch mit Aufgaben. Tübingen Max Niemayer Verlag. 1997